

УДК 81¹=161.1=161.2

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ВИХОВАННЯ» В УКРАЇНОМОВНИХ І НІМЕЦЬКОМОВНИХ ЦИТАТАХ

Палиця Г.С.

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

Статтю присвячено вербалізації концепту «виховання» в україно- та німецькомовних цитатах. У науковій розвідці схарактеризовано поняття «концепт»; окреслено концепт «виховання» як структуровану одиницю; виокремлено вербалізатори досліджуваного концепту в україно- та німецькомовних цитатах; окреслено аксіологічність і образність як основні ознаки цитат, що експлікують концепт «виховання»; схарактеризовано аксіологічні компоненти та тропи, найчастіше використані в досліджуваних одиницях; проаналізовано особливості експлікації окресленого концепту в україно- та німецькомовних цитатах у зв'язку зі специфікою ментальності слов'ян і германців.

Ключові слова: вербалізація, концепт «виховання», україномовна цитата, німецькомовна цитата, вербалізатор, аксіологічність, образність, ментальність, слов'яни, германці.

Постановка проблеми. Помежів'я ХХХ-ХХІ ст. означене переходом від дослідження мови до її творця. У зв'язку з цим почала приділятися велика увага питанню категоризації дійсності крізь призму людської свідомості, та зокрема етносвідомості. Мова як суспільний феномен відображає навколишню дійсність у всіх її проявах, стаючи «вікном» до людської свідомості, розкриваючи її структуру, одиницею якої є концепт. На думку Ю.С. Степанова, концепт є культурною спадщиною у свідомості народу, його духовною культурою. Саме колективна свідомість зберігає концепти, які існують постійно або дуже довгий час [6, с. 64]. Концепт «...наближений до ментального світу людини, тобто до культури й історії, тому має специфічний характер» [1, с. 111]. Одним із таких базових концептів, що займає вагомe місце в національно-мовній картині кожного етносу, є концепт *виховання*.

Виховання – процес традиції якого сягають у минуле на мільйони років. Однак, у різні періоди суспільного розвитку мета виховного процесу змінювалася відповідно до реалій життя. Якщо на ранніх етапах розвитку людства вона полягала у пристосуванні людини до певних природних умов, гармонійному співіснуванні з природою, від якої значною мірою вона залежала первісна людина, то суспільно-економічний розвиток почав вносити свої корективи в процес виховання, окреслив нові цілі, поставивши акцент на співіснуванні людей у суспільстві. Хоча виховання базується на певних цінностях, що мають універсальний характер, його зміст завжди залежить від усталених норм, що превалюють у кожному конкретному суспільстві на певному етапі розвитку, адже головне завдання виховання полягає у зрощуванні особистості, яка повинна гармонійно влитися в це суспільство, стати його частиною. Саме динамічність і обумовленість цього поняття конкретними суспільними реаліями віддзеркалена в кожній конкретній мові, в найрізноманітніших її засобах, серед яких вагомe місце можна відвести цитатам. Цитата завжди корелює з її автором, відображає його світогляд, погляд на певне явище чи фрагмент дійсності. Окрім цього, автор завжди є виразником певної культури, представляє певну мовну спільність, що, з одного боку, дозволяє спостерігати специфіку вербалізації досліджуваного концепту в різних

мовах, а з іншого, – органічно вплітається в канву сучасної лінгвістичної парадигми, позначеної антропометричністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відомо, що концепт об'єктивується в мовленні, відтак для повноти його опису слід залучати все розмаїття мовних засобів. Проблема вербалізації концептів у національно-мовних картинах світу активно досліджується в останні десятиріччя. Однак, до сьогодні мовне вираження концепту виховання не знайшло належного відображення в наукових розвідках. Нами досліджено його об'єктивізацію в пареміях німецької, української та російської мов [Див. докладніше: 4]. Цитати в цьому плані становлять ще цілком не вивчений пласт, що й стало причиною обрання їх у якості емпіричної бази нашої наукової розвідки.

Таким чином, **мета** цієї статті полягає у висвітленні специфіки вербалізації концепту *виховання* в україномовних і німецькомовних цитатах.

Виклад основного матеріалу. Людина упродовж усього життя пізнає навколишній світ, формує уявлення про певні об'єкти та явища дійсності. Результатом цього складного процесу є формування концептуальної системи, що, у свою чергу, складається з величезної кількості елементів, концептів, які становлять «[...]інформаційні структури свідомості, різносубстратні за способами формування та представлення знань про певні об'єкти та явища [5, с. 298]. Концепт *виховання* – складно структурована інформаційна одиниця, сформована на підставі вербальних і невербальних знань про цей процес, його суть і ознаки, що характеризується динамічністю змісту, тобто постійно поповнюється новими знаннями, уточнюється, та розвивається. Він як структурована одиниця формується з елементів, що мають універсальний характер, оскільки виховання – процес, який базується на загальнолюдських цінностях, що дозволяє вкладати в нього однаковий базовий зміст без огляду на національність, однак, він має і національну специфіку, доповнюється додатковим змістом, згадаймо хоча б зміст і цілі виховання в Радянському Союзі чи в Росії сьогодні.

Концепт *виховання* об'єктивується в цитатах, і це не випадково, адже відображає процес, що торкається практично кожної людини більшою

чи меншою мірою. Тому не дивно, що авторами цитат про виховання є не лише педагоги, але й філософи, письменники, державні діячі тощо, які висловлювали своє бачення цього насправді складного процесу, масштабність і глибинність якого, на нашу думку, влучно схарактеризована у відомій цитаті В. Черчілля, що її наводимо німецькою мовою: *Es ist einfacher, eine Nation zu regieren, als vier Kinder zu erziehen* [14].

Цитати, що містять концепт *виховання*, логічно експлікують його суть, принципи, завдання, очікувані результати, роль. Це цілком зрозуміло, оскільки вони належать визначним особистостям, авторитетне місце серед яких справедливо посідають педагоги, філософи, які значну частину свого життя присвятили науковому обґрунтуванню проблеми виховання чи практичній діяльності на педагогічній ниві, наприклад, укр.: *Суть виховання полягає саме в тому, що старше покоління передає свій досвід, свою пристрасть, свої переконання молодшому поколінню* /А. Макаренко/ [10]; *Усе завдання виховання – змусити людину не лише чинити добре, але й насолоджуватися добрим; не тільки працювати, але й любити роботу* /Д. Рескін/ [10]; нім.: *Erziehung besteht hauptsächlich darin, ein Kind zu dem zu machen, was es schon ist* /А. Miller/ [15]; *Erziehung ist alles. Der Pfirsich war einst eine Bittermandel, und der Blumenkohl ist nichts als ein Kohlkopf mit akademischer Bildung* /М. Twain/ [14]. *Ich glaube, dass Erziehung Liebe zum Ziel hat. Wenn Kinder ohne Liebe aufwachsen, darf man sich nicht wundern, wenn sie selber lieblos werden* /А. Lindgren/ [15].

Ураховуючи авторитетність багатьох авторів цитат, цілком логічною є наявність оцінного значення, яке, як відомо, є істотним компонентом смислу тексту, відповідно, й цитати. Деяким цитатам властива негативна аксіологічність, спричинена тим, що виховний процес не завжди спрямований на позитив, не завжди проводиться компетентно та має благі наміри. Невеликий відсоток становлять цитати, в яких роль виховання піддається сумніву, подається як процес, позбавлений будь-якого смислу, тобто чітко простежується негативне ставлення її автора до цього явища. Негативне оцінне значення есплікується реченнями з негативною часткою *nicht* наприклад: нім.: *Erziehung, das ist eine Erfindung von irgendwelchen Schullehrern; das ist etwas, was es gar nicht gibt* /Н. Hesse/ [15]; засобами, що виражають вищу ступінь ознаки, наприклад, нім.: *allzu: Ich fürchte, unsere allzu sorgfältige Erziehung liefert uns nur Zwergobst* /G.Ch. Lichtenberg/ [15]; через протиставлення прислівників із темпоральною семантикою та прикметників із позитивною аксіологічністю, що в результаті сприймається як негативне аксіологічне значення, наприклад: *Weil moderne Erziehung so selten von großer Hoffnung beseelt ist, wird so selten ein großes Resultat erreicht* /В. Russel/ [13, с. 709]. Характерно, що цитати з негативною аксіологічністю зустрічаються головним чином у німецьких авторів, що, на наш погляд, зумовлене критичністю мислення германців. Відсутність такого плану цитат українських авторів вбачаємо схильністю слов'ян до ідеалізації. В українськомовних і німецькомовних цитатах позитивна аксіологічність есплікується в цита-

тах, що презентують виховання як засіб, який слугує облагородненню людини, наприклад, укр.: *Десять тих людей, з якими ми зустрічаємося, є тими, що вони є – добрими чи злими, корисними або марними – завдяки вихованню* /Дж. Локк/ [10]; нім.: *Es gibt nichts Göttlicheres als die Erziehung; durch Erziehung wird der Mensch erst wahrhaft Mensch* /Platon/ [12]; *Man veredelt die Pflanzen durch die Zucht und die Menschen durch Erziehung* /J.-J. Rousseau/ [15].

Аксіологічне значення передається також традиційно прикметниками з відповідною семантикою, значення яких перебуває між полюсами «добрий – поганий». Позитивні аксіологічні значення експлікуються за допомогою прикметників **гарний**, наприклад, укр.: *Гарне виховання не в тому, що ти не проллеш соус на скатертину, а в тому, що ти не помітиш, якщо це зробить хтось інший* /А. Чехов/ [10]; *Немає настільки поганої людини, якого б гарне виховання не зробило кращою* /В. Белінський/ [10]; **успішний**, наприклад, укр.: *Таємниця успішного виховання полягає в повазі до учня* /Р. Емерсон/ [10]; **правильний**, наприклад, укр.: *Від правильного виховання дітей залежить добробут усього народу* /Д. Локк/ [10], нім.: **gut**: *Gute Erziehung besteht darin, dass man verbirgt, wie viel man von sich selber hält und wie wenig von den anderen* /J. Cocteau/ [43]; **großzügig**: *Eine großzügige Erziehung sollte ein ehrfürchtiges Studium aller Religionen mit einschließen* /М. Gandhi/ [13, с. 708] Вищий ступінь аксіологічності виражається прикметниками у найвищому ступені порівняння, наприклад, укр.: **найкращий** укр.: *Найкраще виховання досягається швидше тим, чого ми вчимося в житті, аніж тим, що ми читаємо в книгах* /О. де Бальзак/ [9]; нім.: **der allerbeste**: *Ein Mensch mit der allerbesten Erziehung wird nichts Rechtes ohne nachfolgende Selbsterziehung* /С. Hilty/ [15] чи протиставленням прикметників **добрий – поганий**, наприклад: *Правильне виховання – це наша щаслива старість, погане виховання – це наше майбутнє горе, це наші сльози, це наша провина перед іншими людьми* /А. Макаренко/ [10].

Виховання, за своєю суттю абстрактне поняття, в деяких цитатах представлено як дискретну єдність, що складається з певних структурних елементів. Це можемо спостерігати в таких прикладах, порівн.: укр.: *Найважливіша частина виховання – формування характеру* /К. Ушинський/ [10]; *Найбільша і найважливіша частина виховання кожного – це те, що ми даруємо самі собі* /Е. Гіббон/ [10]; нім.: *Erziehung ist Beispiel und Liebe, sonst nichts* /F. Fröbel [15] *Alle Erziehung, ja alle geistige Beeinflussung beruht vornehmlich auf Bestärken und Schwächen. Man kann niemanden etwas beibringen, der nicht schon dunkel auf dem Weg dahin ist, und niemanden vor etwas abbringen, der nicht schon geneigt ist, sich ihm zu entfremden* /Ch. Morgenstern/ [13, с. 709]. Такого плану цитати виявлено нами в основному в німецькомовних цитатах, авторами яких є німці чи англійці. У наведеній цитаті К. Ушинського окреслено лише частину цілого (процесу виховання), без указівки на іншу, яка б дала повне бачення автором структури виховання, в той час як німецькомовні цитати характеризують усі структурні елементи виховання, тим самим

даючи вичерпну характеристику цього процесу. Це знаходить пояснення в тяжінні германців до конкретики, детального аналізу, точності. В іншій цитаті слов'янського автора *Найважливіша частина виховання – формування характеру, тому що знання саме по собі виховує* /Л. Толстой/ [9] виховання розглядається як елемент якоїсь більшої єдності, що ілюструє прагнення слов'ян до узагальнень.

Концепт *виховання* у цитатах поєднується логічно з архетипними концептами *батько та мати*. І це не випадково, адже саме сім'я є головною «мезосистемою» [Див.: 7, с. 502], що несе відповідальність за формування таких якостей особистості, що допоможуть їй гідно долати життєві труднощі, перешкоди й негаразди, а відтак – гармонійно співіснувати у соціумі. Батьки, як перші вихователі, мають найбільший, найсильніший вплив на своїх дітей. Ще Ж.-Ж. Руссо відзначав, що кожен наступний вихователь виявляє на дитину менший вплив, ніж попередній. Батьки є тими попередніми стосовно вихователя дитсадка, учителя початкових класів і вчителів-предметників наставниками, яким самою природою надано перевагу [3]. У досліджуваних цитатах першим і найважливішим вихователем у житті людини постає мати, що ілюструють україномовні цитати німецького філософа, наприклад: *У перший час найважливіше материнське виховання, тому що моральність має бути насаджена в дитині як почуття* /Г. Гегель/ [10]. Батько представлений в аналізованих нами цитатах як поганий вихователь, що підтверджує німецькомовний приклад польського режисера Романа Полянського: *Erziehung läuft meist darauf hinaus, dass der Vater erlaubt, was ihm selbst verboten worden ist* /R. Polanski/ [15]. Таким чином німці виокремлюють матір, відводячи їй головну роль у процесі виховання як людині, яка створює підвалини, що забезпечують успіх цього процесу на більш пізніх етапах життя людини. У польського автора, навпаки, представлено негативну роль батька у виховному процесі.

Одним із ресурсів мовної репрезентації концепту є образність, за допомогою якої автор ілюструє певні якості, характерні риси виховання. Цитати слугують, як правило, для підсилення виразності, експресивності думки, тому багато з них запам'ятовуються в тому числі через влучне переосмислення інколи простих понять, що робить їх яскравими, такими, що запам'ятовуються та залишаються «на слуху». Цей ефект забезпечується в тому числі через використання засобів вторинної номінації – тропів, в основі яких лежать різні типи асоціацій. Результатом цього процесу є створення нового образу, більш виразного, яскравого. Тропи логічно використовуються в цитатах, що містять концепт *виховання*, зокрема, найчастіше антропоморфна метафора, що відображає людиноцентричний вектор у мові, наприклад: укр.: *Наші діти – це наша старість. Правильне виховання – це наша щаслива старість, погане виховання – це наше майбутнє горе, це наші сльози, це наша провина перед іншими людьми* /А. Макаренко/ [10]. У цитатах виховання характеризується також через ментальні ознаки, властиві людині, наприклад, укр.: *Виховання є засвоєння хороших звичок* /Платон/ [10];

нім.: *Gute Erziehung ist die Fähigkeit, verbergen zu können, wie viel wir von uns selber halten und wie wenig von unserem Gegenüber* /J. Meinrad/ [15]. Сферою переосмислення постає також людська діяльність, наприклад, укр.: *Виховання дітей – це тільки самовдосконалення, якому ніщо не допомагає стільки, як діти* /Л. Толстой/ [11]; *Виховання – це вплив на серце тих, кого ми виховуємо* /Л. Толстой/ [11]; *Виховання дитини – це не мила забава, а завдання, що вимагає капіталовкладень – тяжких переживань, зусиль безсонних ночей і багато, багато думок* /Я. Корчак/ [10]; *Виховання значить харчування здібностей дитини, а не створення тих нових здібностей, яких у неї немає* /Дж. Мадзіні/ [10]; нім.: *Ein Hauptmoment in der Erziehung ist die Zucht, welche den Sinn hat, den Eigenwillen des Kindes zu brechen, damit das bloß Sinnliche und Natürliche ausgereudet werde* /G. W. F. Hegel/ [15]

Одним із найбільш поширених засобів експлікації концепту виховання є персоніфікація, наприклад: укр.: *Виховання, головним чином, повинно засіяти наші серця корисними для індивіда і суспільства звичками* /К. Гельвецій/ [11]; *Переважає безліч дітей подає добрі надії; якщо все це з віком згасає, зрозуміло, що вина в цьому не природа, а виховання* /Квінтіліан/ [11]; *Виховання, отримане людиною, закінчене, досягло своєї мети, коли людина настільки дозріла, що володіє силою і волею саму себе утворювати протягом подальшого життя і знає спосіб і засоби, як вона це може здійснити як індивідуум, впливає на зовнішній світ* /А. Дистерверг/ [11]; нім.: *Ein Kind soll Triebbeherrschung lernen. Ihm die Freiheit geben, daß es uneingeschränkt allen seinen Impulsen folgt, ist unmöglich. Die Erziehung hat also ihren Weg zu suchen zwischen der Scylla des Gewährenlassens und der Charybdis des Versagens* /S. Freud/ [14]; *Erziehung ist organisierte Verteidigung der erwachsenen gegen die Jugend* /M. Twain/ [13, с. 708].

Переосмислення значення в досліджуваних україно- та німецькомовних цитатах відбувається через сферу неживих предметів – артефактів, наприклад: нім.: *Die Erziehung ist die mächtigste Waffe, die man benutzen kann, um die Welt zu ändern* /N. Mandela/ [15]; *Wir stehen vor der paradoxen Tatsache, daß die Erziehung zu einem der wesentlichen Hindernisse für Intelligenz und Freiheit des Denkens geworden sind* /B. Russell/ [14]. Такі цитати характерні теж переважно для авторів-германців, мислення яких тяжіє до конкретики.

Просторова метафора представляє концепт *виховання* як певний континуум, обмежений у просторі, наприклад, укр.: *Виховання та навчання починаються з найперших років існування і тривають до кінця життя* /Платон/ [10]; *Виховання людини починається з його народження; він це не говорить, ще не слухає, але вже вчиться. Досвід передує навчанню* /Ж.-Ж. Руссо/ [10].

Виховання передається також через сферу абстрактних речей, що розкривають його суть, наприклад: укр.: *Виховання є мистецтво, застосування якого повинне удосконалюватися багатьма поколіннями* /І. Кант/ [11]; *Виховання – велика справа: вона вирішує долю людини* /В. Белінський/ [10]; *Виховання – це наука, що навчає наших дітей обходитися без*

нас /Е. Леруве/ [8]. Виховання дітей – ризикована справа, адже у випадку удачі остання досягнута ціною великої праці й турботи, у випадку ж невдачі – горе не порівняти ні з яким іншим /Демокрит/ [8]; Виховання – вище з благ, але тільки тоді, коли воно першого сорту, інакше воно ні на що не придатне /Р. Кіплінг/ [10]; нім.: *Kindererziehung ist ein Beruf, wo man Zeit zu verlieren verstehen muss, um Zeit zu gewinnen* /J.-J. Rousseau/ [13, с. 709]; *Erziehung ist eine wunderbare Sache, doch muss man sich von Zeit zu Zeit besinnen, dass nichts was von Wert ist, gelehrt werden kann* /O. Wilde/ [13, с. 709].

Серед тропів слід виокремити теж метонімію, що отримує не таке широке, як метафора, використання в цитатах, однак, на наш погляд, сприяє вдалій характеристиці виховання в сенсі акценту на окремих його важливих деталях. Мова йде в цьому випадку про синекдоху, що передбачає позначення цілого найменуваннями частини, яка сприймається як найбільш значуща й суттєва. У виокремлених нами цитатах виявлено два випадки, коли частина тіла підрозуміває об'єкт виховного процесу – вихованця, дитину, наприклад: укр.: *Роки дитинства – це насамперед виховання серця* /В.М. Сухомлинський/ [9]; нім.: *Erziehung: einen Kopf drehen,*

bis er verdreht ist – natürlich auf den neusten Stand /K. Deschner/ [13, с. 708]. У досліджуваних прикладах не випадково метонімічного переосмисленнями зазнають іменники-соматизми укр.: *серце*, нім.: *Kopf*. Вони асоціюються, відповідно, з почуттям і розумом, найбільш «експлуатованими» у процесі виховання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, концепт виховання експлікується в україно- та німецькомовних цитатах як структурована ментальна одиниця, що має низку спільних рис, а також позначена певними відмінностями, спричиненими ментальними особливостями германців і слов'ян. Найбільш істотними ознаками досліджуваних одиниць є аксіологічність і образність. Цитати позначені, як правило, позитивною аксіологічністю, негативне оцінне значення характерне в основному для німецькомовних цитат, авторами яких є германці. Головним засобом образності слугує метафора, найчастіше антропоморфна, хоча у деяких випадках сферою переосмислення стають і неживі предмети, особливо в німецькомовних цитатах.

Подальші перспективи дослідження вбачаємо у висвітленні мовної експлікації концептів *учитель, вихователь* у цитатах на базі слов'янських і германських мов.

Список літератури:

1. Архіпова О. В. Засоби мовного вираження концепту «чоловік» (за романом В. Шкляра «Залишенець») / О. В. Архіпова // Філологічні студії. Науковий вісник КНУ: зб. наук. праць / за заг. ред. Ж. В. Колоїз. – Кривий Ріг, 2012. – Вип. 7, ч. 2. – С. 109-119.
2. Воркачев С. Г. Методологические основания лингвоконцептологии / С. Г. Воркачев // Теоретическая и прикладная лингвистика. – Воронеж, 2002. – Вып. 3. – С. 79-95.
3. Основи сімейного виховання – Режим доступу: <http://www.pidruchniki.ws>
4. Палиця Г. Паремії української, російської та німецької мов в аспекті вербалізації концепту виховання // Ювілейний збірник наукових праць на пошану доктора філологічних наук, професора, академіка АН вищої школи М. І. Зимомрі / Г. Палиця. – Дрогобич, 2016. – С. 122-132.
5. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля, 2010. – 844 с.
6. Степанов Ю. С. Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследования / Ю. С. Степанов. – М., 1997. – 724 с.
7. BELTZ Lexikon Pädagogik / [hrsg. von H.-E. Tenorth und R. Tippelt]. – Weinheim, Basel: Beltz Verlag, 2007. – 786 S.

Список джерел ілюстративного матеріалу:

8. Афоризми про дітей і їхнє виховання. – Режим доступу: <http://aphorism.org.ua/subrazd.php?rid=4&sid=258>
9. Вислови Сухомлинського про виховання. – Режим доступу: <http://dovidka.biz.ua/vislovi-suhomlinskogo-pro-vihovannya/>
10. Вислови про виховання. – Режим доступу: <http://dovidka.biz.ua/vislovi-pro-vihovannya/>
11. Цитати про виховання дітей. – Режим доступу: <http://pro-status.com.ua/citaty/84.php>
12. Aphorismen und Gedichte über Erziehung – Режим доступу: https://www.aphorismen.de/suche?f_thema=Erziehung&seite
13. Duden. Zitate und Aussprüche / [2., neu bearbeitete und aktualisierte Auflage hrsg. von der dudenredaktion]. – Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich: Dudenverlag, 2002. – В. 12. – 960 S.
14. Erziehung – Zitate, Sprüche und Aphorismen. – Режим доступу: http://www.gutzitiert.de/zitate_sprueche-erziehung.html?
15. Zitate zur Erziehung. – Режим доступу: <http://zitate.woxikon.de/erziehung>

Пальця Г.С.

Дрогобычский государственный педагогический университет
имени Ивана Франко

ВЕРБАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТА «ВОСПИТАНИЕ» В УКРАИНОЯЗЫЧНЫХ И НЕМЕЦКОЯЗЫЧНЫХ ЦИТАТАХ

Аннотация

Статья посвящена вербализации концепта «воспитание» в украинско- и немецкоязычных цитатах. В статье охарактеризовано понятие «концепт», очерчен концепт «воспитание» как структурированная единица; выделены вербализаторы исследуемого концепта в украинско- и немецкоязычных цитатах; очерчены аксиологичность и образность как основные признаки цитат, эксплицирующих концепт «воспитание»; охарактеризованы аксиологические компоненты и тропы, чаще всего употребляемые в исследуемых единицах; проанализирована экспликация очерченного концепта в украинско- и немецкоязычных цитатах в связи со спецификой ментальности славян и германцев.

Ключевые слова: вербализация, концепт «воспитание», украиноязычная цитата, немецкоязычная цитата, вербализатор, аксиологичность, образность, ментальность, славяне, германцы.

Palytsya H.S.

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

VERBALIZATION OF THE CONCEPT «EDUCATION» IN UKRAINIAN AND GERMAN QUOTES

Summary

The article deals with verbalization of the concept «education» in Ukrainian and German quotations. The notion «concept» has been determined; the concept «education» as a structured unit has been outlined; the verbalizers of the concept under analysis in Ukrainian and German quotations have been singled out; axiology and imagery as the main features of the quotes that explicate the concept «education» have been described. Special attention has been paid to axiological components, frequently used in the investigated units. Peculiarities of the analyzed concept explication in Ukrainian and German quotations in connection with the specifics of Germans' and Slavs' mentality have been investigated.

Keywords: verbalization, concept «education», Ukrainian quote, German quote, verbalizer, axiology, imagery, mentality, Slavs, Germans.